

LAPPAJÄRVEN KUNTA

KONSERNIOHJE

Hyväksytty kunnanvaltuustossa
18.06.2018 § 35

Voimaantulo 01.08.2018

Sisällys

1 KONSERNIOHJEEN TARKOITUS JA TAVOITE	3
2 SOVELTAMISALA.....	3
3 KONSERNIOHJEEN KÄSITTELY JA HYVÄKSYMINEN	4
4 KONSERNIOHJEEN SITOVUUS	4
5 KONSERNIJOHTO	4
6 KUNTAKONSERNIN TALOUDEN JA INVESTOINTIEN SUUNNITTELU JA OHJAUS	4
7 KONSERNIVALVONNAN JA RAPORTOINNIN SEKÄ RISKIENHALLINNAN JÄRJESTÄMINEN...	5
8 KUNNAN LUOTTAMUSHENKILÖIDEN TIETOJENSAANTIOIKEUDEN TURVAAMINEN	6
9 VELVOLLISUUS HANKKIA KUNNAN KANTA ASIAAN ENNEN PÄÄTÖKSENTEKOA.....	6
10 KONSERNIN SISÄISET PALVELUT	7
11 KUNNAN TYTÄRYHTEISÖJEN HALLITUSTEN KOKOONPANO JA NIMITTÄMINEN	8
12 KUNNAN TYTÄRYHTEISÖJEN HYVÄ HALLINTO- JA JOHTAMISTAPA.....	8
13 TIEDOTTAMINEN KONSERNIA KOSKEVISSA ASIOISSA	8
14 KUNTAKONSERNIN TARKASTUS.....	9
15 VOIMAANTULO.....	9

1 KONSERNIOHJEEN TARKOITUS JA TAVOITE

Konserniohjeen tarkoituksena on luoda puitteet omistajaohjaukselle kunnan tavoitteiden mukaisesti. Konserniohjeen tavoitteena on yhdenmukaistaa ohjauksen menettelytapoja ja tehostaa kuntakonsernin johtamisen edellytyksiä siten, että kuntakonsernia ja kunnan muuta toimintaa voidaan johtaa kokonaisuutena yhtenäisin periaattein ja kuntakonsernin kokonaisuutta huomioon ottaen.

Lisäksi konserniohjeen tavoitteena on yhtiöiden ja yhteisöjen ohjauksen yhtenäistäminen, riittävän avoimuuden ja tiedonkulun tehostaminen sekä kunnan yhteisöistä saaman tiedon oikeellisuuden varmistaminen.

Konsernijohto vastaa kuntakonsernin ohjauksesta ja konsernivalvonnan järjestämisestä.

2 SOVELTAMISALA

Konserniohje koskee Lappajärven kuntaa ja sen tytäryhteisöjä sekä näiden tytäryhteisöjä. Kuntayhtymissä ja kunnan osakkuusyhteisöissä kunnan edustajien tulee pyrkiä siihen, että kunnan konserniohjeen periaatteita noudatetaan myös näissä yhteisöissä.

Lappajärven kuntakonserniin kuuluvat tytäryhteisöt ja säätiöt, joihin kunnalla on kirjanpitolain 1 luvun 5 §:n tarkoittama määräysvalta.

Kunnan kuntakonserniin kuuluvat seuraavat kunnan määräysvallassa olevat yhteisöt:

KOY Lappajärven Vuokratalot Oy
Lappajärven Virastotalo Oy
Lappajärven Lämpö Oy
Lappajärven Lomagolf Oy

Kunnan osakkuusyhteisöillä tarkoitetaan kirjanpitolain 1 luvun 7 ja 8 §:ien tarkoittamaa omistusyhteisöyrittäjä- ja osakkuusyrittäjäyhteisöjä.

Kunnalla ei ole osakkuusyhteisöjä.

Lappajärven kunta on jäsenenä seuraavissa kuntayhtymissä:

Kuntayhtymä kaksineuvoinen
Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymä
Eskoon sosiaalipalvelujen kuntayhtymä
Järviseudun ammatillisen koulutuksen kuntayhtymä
Etelä-Pohjanmaan liitto
Järviseudun Sähkövoiman kuntayhtymä

3 KONSERNIOHJEEN KÄSITTELY JA HYVÄKSYMINEN

Konserniohje käsitellään ja hyväksytään kunnan tytäryhteisöjen hallituksissa, samalla kukin tytäryhtiö sitoutuu konserniohjeen noudattamiseen. Kunnan osalta konserniohjeen hyväksyy kunnanvaltuusto.

4 KONSERNIOHJEEN SITOVUUS

Kuntakonsernissa hyväksytyt konserniohjeita noudatetaan konserniin kuuluvissa tytäryhteisöissä, jollei niitä koskevasta pakottavasta lainsäädännöstä, yhtiöjärjestyksestä, sopimuksesta tai säännöistä muuta johdu.

Käyttäessään omistajaohjausta kunta ottaa huomioon kutakin yhteisöä koskevaan lainsäädäntöön sisältyvän yhteisön omistajien yhdenvertaisen kohtelun periaatteet. Omistajaohjausta ei saa käyttää siten, että yhteisön päätös tai toimenpide on omiaan tuottamaan yhteisön toisille omistajille tai muulle epäoikeutettua etua yhteisön tai yhteisön toisen omistajan kustannuksella (yhdenvertaisuusperiaate).

Konserniohjeeseen perustuvien yksittäisten ohjeiden ollessa ristiriidassa yhteisöä koskevien säännösten, kuten yhteisö- tai kirjanpitolainsäädännön tai muun pakottavan lainsäädännön kanssa, noudatetaan voimassa olevaa lainsäädäntöä. Yhteisön johdon on ilmoitettava ristiriidasta välittömästi kirjallisesti keskushallintoon tai kunnanjohtajalle.

Konserniohje ei muuta tytäryhteisöjen, osakkuusyhteisöjen tai kuntayhtymän johdon oikeudellista asemaa tai vastuuta.

5 KONSERNIJOHTO

Lappajärven kunnan konsernijohtoon kuuluvat kunnanhallitus, kunnanjohtaja ja osastopäälliköt vastuualueidensa yhteisöjen osalta. Kunnanjohtajalla on oikeus osallistua tytäryhteisöjen tai vastaavan toimielimen kokouksiin läsnäolo-/puheoikeudella.

6 KUNTAKONSERNIN TALOUDEN JA INVESTOINTIEN SUUNNITTELU JA OHJAUS

Kunnanvaltuusto asettaa talousarviossa tytäryhteisöilleen toiminnan ja talouden tavoitteita, jotka on johdettu kuntastrategiasta ja siihen liittyvästä omistajapolitiikasta sekä yhteisön liiketoiminnasta. Konsernijohto neuvottelee tytäryhteisöjen kanssa asetettavista tavoitteista ennen niiden lopullista hyväksymistä. Asetetuilla tavoitteilla pyritään varmistamaan, että tytär-

yhteisöjen toiminta on kuntakonsernin kokonaisedun mukaista. Tytäryhteisöjen taloussuunnitelmien tulee perustua valtuuston niille asettamiin tavoitteisiin. Tytäryhteisöjen hallitus vastaa asianmukaisen taloudenhoidon järjestämisestä.

Tytäryhteisöjen hallitusten tulee toimittaa kuntaan tiedot tytäryhteisöjen tulos-, rahoitus- ja investointisuunnitelmista sekä yhteisöjen toimintaan liittyvistä olennaisista riskeistä ja epävarmuustekijöistä. Tämän lisäksi tulee toimittaa tietoja mm. tulevista konserni- ja yhtiöjärjestelyistä, merkittävistä muutoksista mainittujen yhteisöjen liiketoiminnassa ja toimialassa sekä merkittävistä sitoumuksista.

Kuntakonserniin kuuluvien yhteisöjen tilinpäätöksen tulee valmistua siten, että kunta voi valmistella konsernitalinpäätöksen kuntalain edellyttämällä tavalla. Tilinpäätöstiedot tulee antaa kunnan edellyttämässä määräajassa.

7 KONSERNIVALVONNAN JA RAPORTOINNIN SEKÄ RISKIENHALLINNAN JÄRJESTÄMINEN

Kunnan tytäryhteisöjen on annettava kunnanhallitukselle kuntakonsernin taloudellisen aseman arvioimiseen ja sen toiminnan tuloksen laskemiseen tarvittavat tiedot.

Konsernijohto seuraa säännöllisesti tytäryhteisöjen toiminnan tuloksellisuutta. Tytäryhteisöjen tulee antaa talouden seurantaan varten kunnalle kolmannesvuosittain raportti, jossa on kiinnitettävä huomiota tavoitteiden toteutumiseen, toiminnan ja talouden kehittymiseen sekä arvio niihin liittyvistä riskeistä.

Merkittävät poikkeamat hyväksytystä suunnitelmasta, talousarviosta ja rahoitusasemasta on raportoitava aina välittömästi konsernijohtolle. Tytäryhtiön on annettava konsernijohtoon pyynnöstä muitakin selvityksiä toiminnastaan ja taloudestaan. Todennäköisesti realisoituvasta riskistä on raportoitava viipymättä konsernijohtolle.

Kuntakonserniin kuuluvien tytäryhteisöjen tilikauden tulee olla kalenterivuosi, ellei tästä poikkeamiseen ole erityistä syytä. Kuntakonserniin kuuluvien yhteisöjen kirjanpidossa ja tilinpäätöksessä tulee noudattaa soveltuvaa yhteisöoikeudellista lainsäädäntöä, kirjanpitolain mukaisia kirjanpito- ja tilinpäätössäännöksiä, kuntalain mukaisia konsernisäännöksiä sekä hyvää kirjanpitoa.

Tytäryhteisöillä tulee olla riittävät talouden ja toiminnan seuranta- ja mittausjärjestelmät sekä yhteisön hallituksen hyväksymät sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimintaohjeet. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestäminen kuuluu tytäryhteisöjen hallitusten ja toimitusjohtajan vastuulle. Yhteisön tulee seurata valvonnan toimivuutta.

8 KUNNAN LUOTTAMUSHENKILÖIDEN TIETOJENSAANTIOIKEUDEN TURVAAMINEN

Kunnan luottamushenkilöillä on oikeus saada kunnan viranomaisilta sen hallussa olevia tytäryhteisöjen toimintaa koskevia tietoja, joita luottamushenkilö pitää toimessaan tarpeellisina ja jotka viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain mukaan eivät ole vielä julkisia ja jollei salassapitoa koskevista säännöksistä muuta johdu.

Tietopyyntö esitetään kirjallisesti konsernijohdolle, myös vastaukset tulevat konsernijohdon kautta.

Luottamushenkilö ei saa luovuttaa tietojensaantioikeuden nojalla saamiaan tietoja eteenpäin, koska kaikki tiedot on tarkoitettu vain hänelle henkilökohtaisesti luottamustehtävän hoitamista varten.

Asiakirjoihin tulee merkitä, mikäli ne ovat salassa pidettäviä.

9 VELVOLLISUUS HANKKIA KUNNAN KANTA ASIAAN ENNEN PÄÄTÖKSENTEKOA

Kuntakonserniin kuuluvan yhteisön hallituksen/hallituksen puheenjohtajan/toimitusjohtajan on hankittava jo asian valmisteluvaiheessa kirjallinen kunnan/konsernijohdon kanta seuraaviin toimenpiteisiin:

- tytäryhteisön perustaminen
- yhteisön toiminta-ajatuksen, toiminnan tai juridisen rakenteen muuttaminen asioihin, jotka olennaisilta osiltaan poikkeavat kuntastrategiassa ja talousarviossa tytäryhteisöille asetetuista tavoitteista
- yhteisön toiminnan muuttaminen siten, että yhteisö voi menettää hankintalainsäädäntöön tai oikeuskäytäntöön perustuvan sidosyksikköasemansa suhteessa kuntaan
- yhtiöjärjestyksen ja sääntöjen muuttaminen
- toimitusjohtajan valinta
- pääomarakenteen muuttaminen
- toimintaan nähden merkittävät investoinnit
- kiinteistö- ja yrityskaupat
- varsinaiseen toimintaan kuulumattomat tai siihen vain epäsuorasti liittyvät investoinnit ja niiden rahoitus
- osakkeiden merkintä, mikäli osakkeiden ostamista ja omistamista ei erityisesti annettu yhtiön tehtäväksi
- toimintaan nähden tärkeän omaisuuden tai oikeuksien (ml. Immateriaalioikeudet) hankkiminen, myyminen, vuokraaminen, luovuttaminen tai panttaaminen
- merkittävä lainanotto ja -anto sekä vakuuksien, takausten taikka muiden yhtiöitä sitovien merkittävien rahavelvoitteiden antaminen tai niiden ehtojen muuttaminen

- muuhun kuin yhteisön tavanomaiseen toimintaan kuuluvat tai epätavallisin ehdoin tehtävät sopimukset yhtiön ja sen osakkeenomistajan taikka hallituksen jäsenen välillä, kyseisten sopimusten muuttaminen sekä sopimuksiin perustuvista oikeuksista luopuminen
- periaatteelliset tai taloudellisesti merkittävät sopimukset ja toiminnan laajakantoiset muutokset, merkittävät henkilöstöpoliittiset ratkaisut
- yhteisössä noudatettavan työehtosopimuksen valinta tai vaihtaminen
- eläkeyhtiön valinta ja vaihtaminen
- yhteisön omaisuuden luovuttaminen konkurssiin tai selvitystilaan taikka saneerausmenettelyyn hakeutuminen.

Tytäryhteisön hallituksen puheenjohtajan velvollisuutena on valvoa, että ennakkokäsitys on haettu ja että se kirjataan pöytäkirjaan siinä kokouksessa, kun ennakkokäsityksen alaisesta asiasta tehdään päätös hallituksen kokouksessa.

Mikäli ennakkokäsitysmenettelyn piiriin kuuluvasta asiasta päättäminen kuuluu yhtiökokoukselle, konsernijohdon määrittämä taho huolehtii siitä, että tarvittaessa pöytäkirjanotteeseen, jolla henkilö valtuutetaan edustamaan kuntaa yhtiökokouksessa, sisällytetään kunnan kannanotto ennakkokäsitysmenettelyn alaiseen asiaan.

Lopullinen päätösvalta ja vastuu ennakkokäsitystä edellyttävässä asiassa on aina yhteisön omalla päätöksentekoaikana, vaikka kunnan ennakkokäsitys päätettävään asiaan on hankittu ennen yhteisön päätöstä.

10 KONSERNIN SISÄISET PALVELUT

Konsernin sisäisiä palveluja voivat olla esimerkiksi rahoitus- ja sijoitustoiminta, maksuliikenteen hoito, hankinnat, vakuuttaminen, henkilöstöhallinto, taloushallinto ja tietohallinto.

Konserniin kuuluvien tytäryhteisöjen tulee selvittää tukipalveluja (esim. henkilöstöhallinto, taloushallinto, tietohallinto) hankkiessaan niiden kilpailukykyisyys ja palvelujen laatu.

Hankintalain mukaan kuntien lisäksi myös kuntien määräysvallassa oleva yhteisö voidaan katsoa hankintalain tarkoittamaksi hankintayksiköksi, jonka tulee kilpailuttaa omat hankintansa hankintalain mukaisesti. Kuntakonsernin hankinnat ja omaisuuden luovutus on suoritettava hyvää hallintotapaa noudattaen. Hankintojen yhteydessä ei saa antaa eikä ottaa vastaan lahjoja, palvelusuorituksia tai muita palveluksia toimittajilta. Henkilökohtaisia hankintoja ei saa suorittaa kunnan hankintojen yhteydessä eikä käyttää kunnan hankintasopimuksia omaksi edukseen. Esteellinen henkilö ei saa osallistua hankintojen valmisteluun eikä päätöksentekoon.

Tytäryhteisö ei ilman kunnanhallituksen lupaa voi myöntää takauksia tai käyttää omaisuuttaan vakuutena. Lainan taikka takauksen tai muun vakuuden antamisessa tulee noudattaa kuntalain 129 §:n säädöksiä.

11 KUNNAN TYTÄRYHTEISÖJEN HALLITUSTEN KOKOONPANO JA NIMITTÄMINEN

Hallituksen ja toimitusjohtajan oikeudet ja velvollisuudet määräytyvät lähtökohtaisesti osakeyhtiölain ja yhtiöjärjestyksen mukaan, ja niitä voidaan täsmentää hallituksen työjärjestyksellä.

Kunnanhallitus nimeää kunnan ehdokkaat tytäryhteisöjen hallituksiin sekä yhtiökokousedustajat ja antaa heille omistajaohjauksen edellyttämät toimintaohjeet.

Hallitusjäsenehdokkaiksi tulee nimetä ja valita tasa-arvolain mukaisesti tasapuolisesti naisia ja miehiä.

Tytäryhteisöjen hallituksella tulee kollektiivina olla toimialan tuntemuksen lisäksi riittävä liike-toiminnan ja talouden osaaminen sekä kyky ohjata toimitusjohtajaa yhteisölle asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi.

12 KUNNAN TYTÄRYHTEISÖJEN HYVÄ HALLINTO- JA JOHTAMISTAPA

Konserniyhteisöjen tulee yhtiössä noudattaa hyvän hallinnon ja johtamistavan periaatteita siten, että varmistuu, että tytäryhteisöissä toteutuvat terveet liikeperiaatteet, riittävä avoimuus, taloustietojen oikeellisuus, asianmukainen sisäinen valvonta ja riskienhallinta ja että kunnan omistuksia hoidetaan tarkoituksenmukaisesti, luotettavasti ja tehokkaasti kuntakonsernin kokonaisuutena turvaten.

13 TIEDOTTAMINEN KONSERNIA KOSKEVISSA ASIOISSA

Kuntalain 29 §:n mukaisesti kunnan on tiedotettava kunnan toiminnasta asukkaille, palvelujen käyttäjille, järjestöille ja muille yhteisöille. Kunnan toiminta käsittää kunnan ja kuntakonsernin kunnan osallistumisen yhteistoimintaan tai muun omistukseen, sopimukseen ja rahoittamiseen perustuvan toiminnan.

Ennen tietojen antamista yhteisön tai säätiön on arvioitava, voidaanko tiedot antaa aiheuttamatta yhteisölle haittaa. Yhteisöjä koskevasta tiedotuksesta vastaa yhteisöjen puolesta hallitus ja toimitusjohtaja sekä kunnan puolella kunnanhallitus ja kunnanjohtaja.

Tiedottamisessa ja tietojen antamisessa yhteisöjä koskevilla asioilla tulee huomioida kunnan yleiset tiedotusperiaatteet sekä julkisuus- ja salassapitosäännökset.

14 KUNTAKONSERNIN TARKASTUS

Kunnan tytäryhteisön tilintarkastajaksi valitaan kunnan tilintarkastusyhteisö. Tilintarkastajien tulee olla auktorisoituja. Tytäryhteisöjen on huomioitava tämä asia yhteisöjen yhtiöjärjestyksissä.

Tarkastuslautakunta arvioi kuntakonsernille asetettujen tavoitteiden toteutumista ja huolehtii kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta.

Tarkastuslautakunnalla on oikeus pyytää ja saada tytäryhteisöiltä tietoja valtuuston asettamien tavoitteiden toteutumisen ja kuntakonsernin tuloksellisuuden arviointia varten. Tarkastuslautakunta voi kutsua tytäryhteisön toimitusjohtajan tai vastaavassa asemassa olevan henkilön tai toimielimen jäsenen kuultavaksi lautakunnan kokoukseen. Tarkastuslautakunnan jäsen ei saa paljastaa haltuunsa saamaa salassa pidettävää tietoa sivulliselle.

Sisäisellä tarkastuksella on oikeus pyytää ja saada tytäryhteisöiltä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan arviointi- ja kehittämistoiminnan sekä muun tarkastustoiminnan edellyttämät tiedot. Sisäisellä tarkastuksella on oikeus tarkastaa tytäryhteisön toimintaa ja taloutta sekä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämiseen liittyviä prosesseja. Sisäisen tarkastuksen henkilöstö ei saa paljastaa sivulliselle haltuunsa mahdollisesti saamaansa salassa pidettävää tietoa.

15 VOIMAANTULO

Konserniohje tulee voimaan 1.8.2018.